

Hronová, Vlasta

[Sborník jazykových kateder VŠE v Praze: určeno pro posl. všech fakult VŠE. 3. sv.]

Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity. A, Řada jazykovědná.
1973, vol. 22, iss. A21, pp. 120-121

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/101158>

Access Date: 02. 03. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

made that there is an intricate interplay of formal and semantic changes bringing about the obscuration. Chapter 12 summarizes the monograph.

The task the author has set himself is by no means an easy one. But he has submitted a meticulous and competent piece of work. He does not try to draw conclusions at any cost, taking great pains to offer only well founded statements. An occasional touch of humour is another welcome feature of the work, which is to be regarded as an important contribution to the inquiry into the history of English words. It should be added that it will also be of particular interest to those interested in English place-name studies.

Drahomíra Pěněčková

Sborník jazykových kateder VŠE v Praze. III. svazek; Kolektiv jazykových kateder, SPN Praha 1971, 194 str.

Ve třetím svazku Sborníku prací jazykových kateder Vysoké školy ekonomické v Praze najdeme odborné studie členů katedry jazyka ruského, anglického, německého a jazyků románských. Sborník je rozdělen na dvě části: jazykovědnou a metodickou.

K otázkám plurálu substantiv v anglickém odborném stylu hospodářském se vyslovuje Vladimír Irgl. V učebnicích hospodářského jazyka se nevěnuje plurálu a jeho zvláštnostem v anglickém odborném stylu větší pozornost. Autor se tedy pokouší o shrnutí některých poznatků získaných při četbě anglických hospodářských textů. Ukazuje, že v publicisticky zaměřených textech se rozšiřuje pravidelné tvoření plurálu, tj. připojením *-s*, takže u některých substantiv se nyní vyskytují dvojí plurálové tvary. Některá substantiva mají v plurálu odlišný nebo poněkud posunutý význam.

Syntaktickým typům reklamního hesla se dostalo pozornosti v příspěvku Václava Vlasáka. Autor se zabývá odlišností jazyka francouzské reklamy od ostatních vrstev odborného stylu. Všimá si různých typů vět pouze u reklamního hesla, ne u jazyka reklamy vůbec. Heslo je totiž kromě značky zboží nejdůležitější a reklamní pracovníci mu věnují právem největší pozornost. Reklamní heslo má získávat možného zájemce stručností a srozumitelností. Při nákupu by se mu měla automaticky vybavit jen značka propagovaného zboží. Vyjádření obsahové stránky reklamního hesla je ve sdělné hodnotě věty, která je uváděna ve výrazné grafické úpravě v časopisech, na plakátech a na různých poutačích. Pro veliké bohatství syntaktických typů se autor rozhodl pro podrobnější členění, než jaké uvádí ve své knize „*Essai sur la langue de la réclame contemporaine*“ Marcel Galliot.¹⁾ Dělí bohatý materiál na věty dvojčlenné (slovesné, eliptické, s podmětem mimo větu a neslovesné) a jednočlenné (substantivní, adjektivní, příslovečné, infinitivní a citoslovesné). Mimo tyto dvě skupiny stojí věty s vyzněním z vazby, které by si ovšem, jak poznamenává, vyzádaly zvláštního rozboru. Dále poukazuje na to, že reklamní slogany jsou velmi úsporné, kondenzované a stavebně poměrně jednoduché a že charakteristickým typem je věta nominální. Upozorňuje na fakt, že styl reklamních hesel, označovaný jako „*style télégraphique*“, proniká stále více nejen do psané, ale dokonce i do běžné mluvené francouzštiny.

Bulharsko-česká homonyma plnovýznamových slov jsou tématem článku Petra Paneva. Navazuje tím do jisté míry na příručku zabývající se mezijazykovou homonymií mezi češtinou a ruštinou²⁾ nebo češtinou a polštinou³⁾. Zvýšený počet bulharských studentů na VŠE vedl ke zpracování problematiky homonymie mezi češtinou a bulharštinou. Z podrobného třídění materiálu dochází autor k jistým metodickým závěrům, které mají studentům pomoci při práci s bulharsko-českými homonymy. Nebezpečí záměny se výrazně zmenší tím, že se slova nepřekládají izolovaně, ale v dostatečně širokém kontextu. V příloze je uveden abecední seznam bulharsko-českých homonym.

Otázce „*faux-amis*“ v italštině věnuje pozornost Václav Vlasák. Tato lexikální studie má velmi blízko k vyučovací praxi vzhledem k tomu, že italština je jedním z jazyků, kterým se na VŠE vyučuje. Dostává se nám tak prvního pohledu na italská slova, která představují *faux amis* pro české studenty. Autor rozebírá aspekty grafické a fonetické a dělí *faux amis* do tří skupin (vlastní, mluvnické a nevlastní). Rozsah článku bohužel neumožňuje zabývat se podrobněji etymologií některých českých slov, jejichž vznik se vysvětluje na základě slov italských (bryndat — *brindare*, korba — *corba*, korbel — *corbello*, limb — *limbo*, kompas — *compasso* atd.). Na závěr uvádí autor abecední seznam „*faux-amis*“ s italskými ekvivalenty (např. *bacile* m. — miska — *bacil* — *bacillo* m.).

1) Toulouse 1955, str. 439—441.

2) J. Vlček, *Úskalí ruské slovní zásoby*, Praha 1966.

3) J. Fuhrich, *Diferenční slovník polsko-český*, Praha 1925.

Ostatní práce Sborníku stojí svým zaměřením mimo náš zájem. Autorem prvního příspěvku nazvaného „Kapitola z teorie metodiky cizích jazyků“ je Radomír Choděra. Studie Sergěje Trymla nese název „Metodika a sémantika“. Zdroje chyb a jejich rozložení v písemných pracích z jazyka německého a v posluchačů ZO sleduje Pavla Vachková. Pavel Tučný obrací pozornost na teorii dialogu a zefektivnění nácviku konverzace. Konkrétní zaměření má také práce Jaromíra Lauermanna „Některé možnosti využití cizojazyčných odborných ekonomických textů“.

Na závěr Sborníku je přidána zpráva Maroely Hutarové o anketě uskutečněné v podnicích zahraničního obchodu, týkající se výuky ruštiny.

Vlasta Hronová

Ernst Ulrich Große: Altfranzösischer Elementarkurs. Hueber Hochschulreihe, München (Max Hueber Verlag) 1971, 143 p.

Le cours élémentaire de l'ancien français est destiné aux débutants, aux étudiants qui suivent les séminaires de français et qui éprouvent le manque d'une introduction moderne à l'ancien français. Le sujet est limité à certaines questions de phonétique et de morphosyntaxe. L'auteur a pris soin de ne présenter que des faits approuvés.

Le manuel est divisé en deux parties qui sont précédées par l'introduction, les abréviations et les signes d'explication. Une première partie intitulée „Phonétique“ (p. 14—74) est subdivisée en plusieurs chapitres (Vocalisme I, Consonantisme I, Vocalisme II, l'Accentuation, Consonantisme II). Elle commence par une définition des sons et les modes d'articulation. Pour faire mieux comprendre l'évolution historique du vocalisme français, l'auteur explique l'articulation actuelle des voyelles françaises. A la fin de chaque paragraphe, l'étudiant trouvera une ou plusieurs questions suivies de réponses.

L'auteur traite aussi des questions de phonologie; il souligne le fait que chaque langue a son propre système de phonèmes. Il l'explique en montrant le système phonologique d'abord en français moderne et ensuite en latin classique et en latin vulgaire. Après avoir donné quelques exemples, il propose des exercices avec des mots en latin classique et leurs équivalents en ancien français. L'étudiant peut travailler seul en cachant la colonne de droite. C'est dans le chapitre sur la nasalisation que l'on appréciera surtout la façon de transcription.

Après avoir expliqué les notions d'assimilation, de dissimilation et de métathèse, l'auteur traite brièvement de l'évolution consonantique du latin en ancien français.

L'aperçu qu'il donne de la diphtongaison n'est pas complet étant donné qu'il y a beaucoup de questions historiques qui ne sont pas encore suffisamment éclaircies.

Après avoir remarqué quelles sont les couches du vocabulaire français (mots populaires, „semi-savants“ et savants), l'auteur s'occupe des problèmes de la palatalisation dans le chapitre intitulé „Consonantisme II“. Il essaie d'expliquer la palatalisation des consonnes et de montrer son importance dans l'histoire de la langue française. En décrivant le processus de la palatalisation, il ajoute même un exercice de prononciation.

Comment est né *face* de (fak'ça)?

[-ki-] > [-k'ç-] > [-l'ç] > [ts] > [s]

[fakia] geschrieben *facia > [fa(k)k'ça] > [fat'çə] > [fatə] geschrieben face [fas]

Il parle aussi de l'influence de la palatalisation sur le système des phonèmes.

La première partie du livre se termine par une table montrant le système des phonèmes consonantiques dans l'oeuvre de Chrétien de Troyes. Les éléments qui n'y sont pas attestés y figurent entre parenthèses.

La seconde partie du livre intitulée „Morphosyntaxe“ commence par un aperçu introductif. Comme l'évolution du latin au français contemporain apporte les faits communs à la morphologie et à la syntaxe, l'auteur préfère étudier les deux domaines en même temps. Les étudiants sont initiés aux problèmes de la morphosyntaxe par la comparaison de deux textes commentés — Le Chevalier au Lion (Yvain) de Chrétien en ancien français et en français moderne. Les différences entre les deux textes lui servent d'appui pour montrer quand et comment le français a abandonné la structure du latin pour évoluer vers le système actuel.

Dans le chapitre intitulé „Morphosyntaxe du substantif, de l'adjectif, de l'article et du pronom“, on trouve beaucoup d'exemples (avec les traductions allemandes) et plusieurs exercices qui complètent bien la théorie.

Dans le chapitre „Morphosyntaxe des verbes“, les formes verbales de l'ancien français sont présentées avec leurs équivalents en latin. Les verbes sont divisés en quatre conjugaisons classiques (-er < *äre*, -ir < *ire*, -oir < *öre*, -re < *ere*). L'étudiant doit ensuite deviner l'infinitif des différentes formes verbales qu'on lui présente dans les exercices.